

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
Факультет лінгвістики
Кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ
ДЛЯ СТУДЕНТІВ 3 КУРСУ
КАФЕДРИ ТЕОРІЇ, ПРАКТИКИ ТА ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

Для студентів 3 курсу ОС «Бакалавр»
спеціальність 035 «Філологія»

Ухвалено методичною комісією
факультету лінгвістики
Протокол травня 2018р. №
Голова методичної комісії
_____ С.В. Ібрагімова
« ____ » _____ 2018 р.

Київ-2018

Методичні вказівки до написання курсової роботи складені відповідно до програми навчальної дисципліни «Іноземна мова (основна, практичний курс)» для студентів спеціальності 035«Філологія» освітнього ступеня «Бакалавр», за денною формою навчання.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Старший викладач кафедри ТППАМ Бондаренко Тетяна Борисівна

(підпис)

Програму затверджено на засіданні кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови

Протокол від « » травня 2018 р. №

Завідувач кафедри

_____ Н.Г.Іщенко
« _____ » _____ 2018 р.

Курсова робота – самостійна робота дослідницького характеру, що тісно пов'язана з дидактичними принципами спеціальних дисциплін, науковою тематикою, що розробляється кафедрою теорії, практики та перекладу англійської мови, і спрямована на вивчення конкретної проблеми.

Мета курсової роботи – це вдосконалення та закріплення навичок самостійної науково-дослідницької діяльності, поглиблення, узагальнення та систематизація знань, здобутих студентами під час вивчення певних дисциплін, та їх застосування для комплексного розв'язання конкретного фахового завдання й розвитку вмінь проведення сучасних наукових досліджень, аргументовано викласти і відстоювати свою думку, публічно представляючи результати власних досліджень.

Виконання курсової роботи передбачає:

- розширення та поглиблення знань студентів в галузі мовознавства, зіставної граматики, порівняльних типологій теоретичної граматики, лексикології та інших суміжних дисциплін;
- вдосконалення вмінь застосовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань;
- розвиток умінь самостійного визначення об'єкта і предмета дослідження, його критичного осмислення та опису;
- подальший розвиток умінь самостійного критичного опрацювання наукових джерел, аналізу та систематизації інформації;
- поглиблення знань студентів з актуальних проблем лінгвістики та основ перекладознавства;
- розвиток умінь узагальнювати здобуті результати та формулювати висновки.

Курсова робота дає можливість виявити здатність студента самостійно осмислити проблему, творчо й критично її дослідити, вміння підбирати, аналізувати й систематизувати літературні джерела; здатність застосовувати набуті знання при виконанні практичних завдань; формулювати висновки, пропозиції, рекомендації щодо предмета дослідження.

Оволодіння методиками граматико-лінгвістичного аналізу (дистрибутивного, опозиціонально-категоріального, трансформаційного,

конструктивного, парадигматичного та синтагматичного) дає можливість на конкретному мовному матеріалі показати шляхи наукового осмислення мовних фактів та явищ та сприяти розвитку абстрактного мислення студентів як передумови ефективного здійснення подальших наукових лінгвістичних досліджень.

Матеріали курсової роботи можуть бути використані для подальшої дослідницької роботи – написання дипломної роботи або магістерської дисертації.

Виконання курсової роботи передбачає її обов'язкову презентацію (захист) перед студентською аудиторією й комісією у складі викладачів кафедри, котрі керують курсовими роботами з певної дисципліни. Головою комісії призначається доцент або професор кафедри.

Курсова робота повинна мати чітку **структуру** щодо виділення окремих частин роботи, абзаців, нумерацію сторінок, правильне оформлення посилань, цитат, висновків і списку використаної літератури (20–50 джерел, переважно останніх років); оформлення курсової роботи має відповідати естетичним і орфографічним нормам.

Обсяг курсової роботи:

на 3-му курсі 25-30 сторінок.

Вимоги до курсових робіт

У курсовій роботі **на 3-му курсі** студент має **продемонструвати лінгвістичну, інструментальну та загальнонаукову компетенції**, які забезпечуються такими знаннями й уміннями:

- основоположні знання в галузі філології та основ перекладознавства;
- володіння концепціями гуманітарних і суспільних наук, уміння користуватися методами цих наук;
- володіння українською й іноземною мовами;
- вміння користуватися науковою літературою, аналізувати проблеми й перспективи досліджуваної теми;
- вміння застосовувати інформаційні та прикладні лінгвістичні технології в процесі науково-дослідної роботи.

Структура курсової роботи на 3 курсі є такою

- вступ, у якому вказується об'єкт, предмет, актуальність, мета, завдання, практичне значення й методологія дослідження;
- основна частина, в якій визначаються теоретичні засади дослідження й описується хід його реалізації з використанням відповідних методів; зазвичай основна частина містить 2-3 розділи;
- висновки;
- список використаної наукової літератури й список джерел фактологічного ілюстративного матеріалу;

У структурі курсової роботи на 3-му курсі допускається відсутність опису дослідження англійською мовою й додатків.

Основні етапи виконання курсової роботи:

Процес роботи над дослідженням поділяється на три основні етапи: підготовчий, основний етап роботи над змістом і заключний етап.

Підготовчий етап:

- вибір теми курсової роботи й затвердження її на засіданні кафедри;
- пошук літератури, укладання бібліографічного списку;
- складання плану роботи, визначення методології дослідження.

Основний етап:

- здійснення теоретичного аналізу сучасних підходів і аспектів у галузі філології та перекладознавства, вивчення навчальної літератури;
- опрацювання й викладення результатів досліджень.

Заключний етап:

- оформлення роботи й представлення остаточного варіанта роботи науковому керівнику;
- перевірка курсової роботи керівником, оформлення відгуку;
- захист курсової роботи.

ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП починається з вибору теми курсової роботи, її осмислення й обґрунтування. З переліку тем, запропонованих викладачами кафедри, студент обирає ту, яка найповніше відповідає його інтересам та

схильностям. Перевагу варто надати темі, під час опрацювання якої студент може максимально виявити свій дослідницький і творчий потенціал. Для вибору теми студенту рекомендується вивчити літературу стосовно актуальної лінгвістичної проблематики, оформлення й ілюстрування навчальних видань; ознайомитися з вітчизняними й зарубіжними виданнями.

Теми курсових робіт формулюються відповідно до напрямків науково-творчої тематики кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови *«Дослідження взаємодії одиниць мови і мовлення: комунікативно-когнітивний, соціокультурний, перекладознавчий, методичний та літературознавчий аспекти»*.

Після остаточного узгодження теми курсової роботи з керівником, студент подає заяву на ім'я завідувача кафедри, в якій зазначає назву теми. Заява є підставою для призначення наукового керівника.

Затвердження теми курсової роботи, призначення наукового керівника відбувається на засіданні кафедри.

ОСНОВНИЙ ЕТАП починається з пошуку й опрацювання літературних першоджерел. Студенту рекомендується проаналізувати наукові праці українських і зарубіжних учених у галузі лінгвістики, методології наукових досліджень, ознайомитися з чинним законодавством України. Після цього зробити аналітичний огляд літератури. Цитати із визначенням наукових понять/термінів, класифікаційних ознак, схем, таблиць тощо, які будуть наводитися в курсовій роботі, мають посилатися на першоджерело із вказівкою на сторінку розташування, при цьому може формуватися список літератури. У **вступі** розкривається актуальність теми, обґрунтовується необхідність її виконання, вихідні дані для розробки теми, мета, завдання. У вступі також відображається **наукова новизна, об'єкт дослідження** (зазначається через назву певної системи структурних елементів науково-технічного дискурсу). **Об'єкт дослідження** має належати до класу узагальненого об'єкта діяльності фахівця певної спеціальності; **предмет дослідження** зазначається у вигляді системи властивостей, характеристик, функцій об'єкта дослідження, на які безпосередньо має бути спрямоване дослідження (із зазначенням певних

обмежень). Визначення предмета дослідження практично є конкретизацією наукової проблеми, що впливає із завдань дослідження.

Слід чітко формулювати **мету** роботи, лаконічно зазначати завдання, що необхідно вирішити для її досягнення. **Мета й завдання дослідження:** формулювання мети роботи й задачі, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети (не слід формулювати мету як «дослідження...», «вивчення...» тощо, оскільки ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету). Мета – це запланований результат дослідження. Виконуючи наукову роботу слід пам'ятати, що «метою будь-якої наукової праці є виявлення нових фактів, висновків, рекомендацій, закономірностей або ж уточнення відомих раніше, але недостатньо досліджених» [21]. Здобути бажані результати, поступово досягти поставленої мети можна шляхом її деталізації у вигляді певної програми цілеспрямованих дій – **завдань дослідження**. Завдання дослідження формулюються у двох варіантах: перший – у вигляді самостійно закінчених етапів дослідження; другий – як послідовне вирішення окремих проблем наукового дослідження стосовно загальної проблеми всієї бакалаврської роботи. Формулювати й конкретизувати задачі слід дуже ретельно, оскільки опис їхнього вирішення становить зміст підрозділів кожного з розділу курсової роботи. Слід зазначити **методологічну основу** дослідження.

Основна частина роботи складається з розділів, підрозділів (якщо необхідно – пунктів). У кінці кожного розділу рекомендується сформулювати висновки зі стислим викладом наведених у ньому практичних результатів.

В основній частині наводиться аналітичний огляд літератури відповідно до обраної теми. Цитуючи будь-яке джерело інформації, необхідно робити посилання на нього, оскільки це є предметом інтелектуальної власності. Рекомендується проаналізувати дані, опубліковані у відповідних підручниках та посібниках, монографіях, довідниках, інших джерелах, у т.ч. електронних. Узагальнення всієї зібраної інформації дозволить мати більш глибоке уявлення щодо певної проблеми даного розділу.

За обсягом курсова робота являє собою завершений варіант оформлення спеціально підготовленого рукопису відповідного обсягу. До цього обсягу не включають список використаних джерел.

У **висновках** рекомендується викласти підсумки проведеного аналітичного огляду, критичної характеристики наукової літератури, опрацьованої за обраною темою. Для формулювання чітких висновків і ґрунтовних пропозицій рекомендується апробація основних положень дослідження на наукових конференціях, семінарах, публікація у наукових виданнях. Висновки мають базуватися на матеріалах основної частини роботи.

Виклад змісту кожного питання курсової роботи має бути доказовим, пояснювальним та науково аргументованим. Теоретичні положення мають ґрунтуватися на конкретних матеріалах реальної дійсності, а приклади бути типовими.

Виклад змісту кожного питання курсової роботи має бути доказовим, пояснювальним та науково аргументованим. Теоретичні положення мають ґрунтуватися на конкретних матеріалах реальної дійсності, а приклади бути типовими.

ЗАКЛЮЧНИЙ ЕТАП дослідження передбачає належне оформлення роботи відповідно до чинних вимог, надання її науковому керівнику та захист.

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ.

Курсова робота подається науковому керівникові для перевірки змісту й структури у визначений термін. Робота автора має продемонструвати: **вміння** логічно та аргументовано викладати матеріал, рішення під час виконання, власні узагальнення, висновки й уміння працювати з літературними джерелами. Курсова робота оцінюється за 100-бальною шкалою із подальшим переведенням балів у національну оцінку та оцінку ECTS. Така вимога має забезпечити чітке оцінювання за встановленими критеріями і, як наслідок, об'єктивність оцінки результатів навчання студентів.

Бали	Національна оцінка
95...100	Відмінно
85...94	Дуже добре
75...84	Добре
65...74	Задовільно

60...64	Достатньо
Менше 60	Незадовільно

Спостереження — цілеспрямоване зосередження уваги дослідника на явищах експерименту або природи, їх кількісна та якісна реєстрація. Основними вимогами спостереження є такі: 1) одержання однозначних результатів досліджень; 2) об'єктивність, тобто можливість контролю за допомогою повторного спостереження; 3) використання для спостереження точних приладів; 4) правильна інтерпретація результатів спостережень.

Аналіз — метод дослідження, за допомогою якого досліджуваний об'єкт уявно або практично розчленовується на складові частини а метою більш детального вивчення. Це розчленування певного явища на окремі властивості чи відношення.

У наукових дослідженнях застосовують кілька видів аналізу. Один з них полягає в тому, що після розчленування об'єкта на складові частини визначають співвідношення між ними. Іншим видом аналізу є класифікація. Відомі також аналізи математичні, формально-логічні та ін. Аналіз як метод досліджень використовують у зв'язку із синтезом.

Синтез — поєднання розчленованих та проаналізованих частин, різних елементів, сторін, властивостей досліджуваного об'єкта або кількох об'єктів в єдине ціле. Завдання синтезу — на основі детального аналізу одержати необхідні дані для більш повних висновків та узагальнень. Певною мірою синтез протилежний аналізу, але вони взаємозалежні та взаємообумовлені. Аналіз же кожного варіанта призводить до їх об'єднання у досліді, після чого роблять висновки та узагальнення і як кінцевий синтез — дають рекомендації щодо практичного застосування. Синтез як метод дослідження має різні форми: взаємозв'язок теорій як об'єднання конкурентних гіпотез, побудова гіпотетико-дедуктивних теорій та ін. У сучасній науці синтез використовують не тільки для дослідження окремого об'єкта у певній галузі науки, а й окремих наук з виявленням існуючих між ними зв'язків (наприклад, перекладознавства з лінгвістикою, педагогікою, психологією, соціологією, культурологією та ін.).

Індукція — це логічний умовивід від часткового до загального, від окремих фактів до узагальнень; це метод досліджень, за допомогою якого судження ведуть від фактів до конкретних висновків.

Дедукція — це логічний умовивід від загального до часткового, від загальних суджень до часткових висновків; це метод досліджень, який дає змогу за допомогою аналізу загальних положень і фактів робити часткові і поодинокі висновки. Застосування будь-якого загального положення, закону або закономірностей для часткових висновків здійснюється також дедуктивним методом.

ЛІНГВІСТИЧНІ МЕТОДИ (за О. О. Селівановою, М. П. Кочерганом) є спеціальними методами й мають власну специфіку, на відміну від методів інших наук.

Описовий метод

Є найдавнішим і найпоширенішим основним мовознавчим методом. Описовий метод — планомірна інвентаризація одиниць мови і пояснення особливостей їх будови та функціонування на певному(даному) етапі розвитку мови, тобто в синхронії. В описовому методі розрізняють такі послідовні етапи: 1) виділення одиниць аналізу (фонем, морфем, лексем, конструкцій тощо); 2) членування виділених одиниць (вторинна сегментація): поділ речення на словосполучення, словосполучення на словоформи, словоформи на морфеми, морфеми на фонеми, фонеми на диференційні ознаки; 3) класифікація й інтерпретація виділених одиниць. Описовий метод використовує прийоми зовнішньої та внутрішньої інтерпретації.

Прийоми зовнішньої інтерпретації бувають двох видів: а) за зв'язком з позамовними явищами (соціологічні, логіко-психологічні, артикуляційно-акустичні); б) за зв'язком з іншими мовними одиницями (прийоми міжрівневої інтерпретації). **Соціологічні прийоми** застосовують при нормативно-стилістичному й історичному вивченні мови, при дослідженні словникового складу тощо. До соціологічних належить **прийом «слів і речей»**, запропонований Г. Шухардтом і Р. Мерінгером, згідно з яким історію слова вивчають разом з історією позначуваної словом речі; **прийом тематичних**

груп, тобто груп слів, пов'язаних спільною темою (назви певних груп рослин, назви птахів, назви одягу, назви взуття, назви погодних явищ, часових понять, почуттів тощо); **прийом стильового аналізу** (стилістична характеристика словникового складу мови та засобів художнього твору). **Логіко-психологічні прийоми** застосовують у дослідженні зв'язку змісту мовних одиниць і категорій з одиницями мислення (співвіднесеність слова і поняття, речення і судження; різні типи значень і мовних категорій; актуальне членування речення, глибинна семантична структура речення та ін.). **Артикуляційно-акустичні прийоми** мають місце при вивченні звуків у аспекті фізіологічному (артикуляція — місце і спосіб творення звуків) і фізичному (участь голосу і шуму, тембр, тон тощо). **Прийоми міжрівневої інтерпретації** полягають у тому, що одиниці одного рівня використовують як засіб лінгвістичного аналізу одиниць іншого рівня. У міжрівневому аналізі властивості досліджуваного явища розглядають з погляду суміжного рівня. Це відкриває нові особливості явищ, які розглядають, і допомагає встановити міжрівневі зв'язки. Наприклад, синтаксис вивчають з погляду морфологічного вираження.

Прийоми внутрішньої інтерпретації — це різні способи вивчення мовних явищ на основі їх системних парадигматичних і синтагматичних зв'язків, тобто, як висловлювався Ф. де Соссюр, вивчення мови в самій собі і для себе самої. Парадигматична методика охоплює **опозиційний прийом** (на основі зіставлення і протиставлення мовних одиниць встановлюються їх диференційні ознаки, а на основі спільності й відмінності одиниці об'єднуються в різні парадигматичні групи). Парадигматична методика доповнюється синтагматичною, тобто вивченням сполучуваності досліджуваних одиниць, їх контексту. Синтагматика нерідко розкриває приховані властивості мовної одиниці, які при парадигматичному (опозиційному) підході можуть бути непоміченими.

Описовий метод має широке застосування. Його використовують не тільки для опису мовних елементів (фонем, морфем, слів, конструкцій, суперсегментних одиниць, граматичних категорій та ін.), а й для вивчення функціонування мови. Опис фактів мови є їх якісним аналізом, систематизацією, що створює теорію. Досягнення описового методу

надзвичайно вагомі. На його основі створені описові граматики різних мов (шкільні та для вищих навчальних закладів) і багато типів словників (тлумачні, орфографічні, орфоепічні, синонімічні, антонімічні, фразеологічні, мови письменників та багато інших). Цей метод і донині найповніше і найміцніше пов'язує мовознавство з потребами суспільства.

Зіставний метод

Будь-який лінгвістичний опис, пов'язаний із виходом за межі однієї мови, передбачає встановлення їх подібностей і відмінностей. Для цього використовують зіставний метод. Зіставний метод (контрастивний, типологічний) — сукупність прийомів дослідження й опису мови через її системне порівняння з іншою мовою з метою виявлення її специфіки. Цей метод застосовується до вивчення будь-яких мов — споріднених і неспоріднених. Подібно до описового методу він спрямований на сучасний (певний) стан мови. Головним його предметом є дослідження структури мови в її подібностях і відмінностях. Зіставний метод спрямований передусім на виявлення відмінностей між зіставляваними мовами, він ніби є зворотним боком порівняльно-історичного: якщо порівняльно-історичний метод має на меті встановлювати відповідності, то зіставний насамперед шукає відмінності,

Зіставний метод установлює між порівнюваними мовами відношення контрасту на всіх мовних рівнях: діяфонію (фонологічні розходження), діаморфію (граматичні розходження), діасемію (семантичні розходження) і діалексію (лексичні розходження). Вважається, що він ефективний у вивченні споріднених і, особливо, близькоспоріднених мов, оскільки їх контрастні ознаки чітко виявляються на тлі подібних ознак. Хоч перші спроби зіставного вивчення мов робилися ще у XVIII ст. і зіставний метод повністю сформувався в 30 — 40-х роках XX ст., але й до цього часу не розв'язана проблема мови-еталону зіставлення. Очевидно, жодна реальна мова не може бути вибрана за основу, бо в разі такого підходу матимемо образ другої мови в дзеркалі першої (такий підхід доцільний лише в лінгводидактиці, тобто для практичних потреб навчання іноземної мови).

Основою, еталоном зіставлення повинна стати ідеальна мовна система, спеціально сконструйована лінгвістом таким чином, щоб у ній були представлені універсальні властивості всіх мов. Вона повинна також бути зручною для зіставлення з усіма мовами. Порівняння живих мов із єдиною мовою-еталоном (посередником) позитивно вплинуло б на результати дослідження: дало б змогу отримати найбільш однорідні результати, які б легко піддавалися зіставному порівнянню. У цьому випадку набір відмінностей від мови-еталону становив би специфічну характеристику досліджуваної мови. До цього часу така мова не сконструйована, хоча пошуки розв'язання цієї проблеми тривають. Зіставний метод пов'язаний з проблематикою *мовної типології та універсалій* (ці мовознавчі категорії є результатом застосування зіставного методу). **Мовна типологія** — порівняльне вивчення структурних і функціональних особливостей мов незалежно від їх генетичної природи. Типологія, предметом якої є вивчення типів мови за їх внутрішньою організацією, структурою, називається структурною, а типологія, яка вивчає мови через призму виконуваних функцій, називається функціональною.

Для об'єктивності спостережень і узагальнень використовують **статистичні методи**. Оброблені дані представляють у вигляді таблиць і графіків взаємозалежностей, що робить результати дослідження конкретно наочними.

Компонентний аналіз

Компонентний аналіз ґрунтується на парадигматичних зв'язках в системі. Застосовують його як метод визначення семантики слів, а також у морфології і синтаксисі. В компонентному аналізі слово розкладається на складові, які називаються семантичними компонентами або семами. Сема — це елементарна складова значення слова, яка відображає ознаки означуваною мовою. Семи є диференційною семантичною ознакою, значеннєвий компонент якої виявляється разі зіставлення значень різних слів. Залежно від функцій розрізняють такі типи сем: класами (категоріальні), архісеми, диференційні, інтегральні, потенційні, градуальні.

Класема — найзагальніша сема, значення якої відповідає значенню частин мови (предметність, ознака, дія).

Архісема — спільна для лексико-семантичного поля чи тематичної групи сема (час, погода, почуття).

Диференційна сема — сема, за якою розрізняють значення (наприклад, інтенсивність).

Інтегральна сема — сема спільна для двох чи більше значень, інтегральною завжди є архісема.

Потенційна сема не характеризує предмет чи поняття загалом, а може виявлятися в певних ситуаціях.

Градуальна сема не представляє якоїсь нової ознаки, а інтенсивність прояві цієї ознаки.

Для компонентного аналізу важливо не лише визначити семи, а й їхню структурну організацію, тобто роль кожної семи у компонентній (семній) структурі значення. Структурна організація компонентів визначається на основі синтаксичних властивостей слова (сполучуваності), а роль сем у компонентній структурі значення — частотністю слів, які сполучаються з аналізованим словом і є експлікантами певних сем. Тому компонентний аналіз часто поєднують з дистрибутивно-статистичним. Під час дослідження семантики слів, що належать до невеликих лексико-семантичних груп доцільно застосовувати компонентний аналіз бінарного типу, а під час вивчення синонімічних і абстрактних слів ефективнішим є поєднання компонентного і дистрибутивно-статистичного аналізу.

Унівесальним способом компонентного аналізу є аналіз на основі словникових дефініцій. Він ґрунтується на поширеному в логіці визначенні понять—виділення роду чи класу, до якого належить предмет і визначення видових відмінностей. Спираючись на словникові дефініції, ми екстраполюємо логічну операцію визначення понять на лексичне значення, проте враховуємо в такому разі різницю між значенням (категорія мови) і поняттям (категорія логіки). Значення одного слова передається за допомогою інших, причому визначальне має більше елементів, ніж визначуване.

Компонентний аналіз використовують у теоретичних дослідженнях семантики, у лексикографії для укладання сучасних тлумачних словників, де значення слова тлумачать як суму його сем, у машинному перекладі, методиц

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ДО ОФОРМЛЕННЯ ОСНОВНОГО ТЕКСТУ КУРСОВИХ РОБІТ

Оформлення роботи має відповідати загальним вимогам, що висуваються до наукових робіт згідно з державним стандартом ДАК України.

Набір тексту роботи здійснюється на комп'ютері через 1,5 міжрядкових інтервали (29-30 рядків на сторінці), друк – на принтері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) з використанням шрифтів текстового редактора Times New Roman. Висота шрифту - 14 мм. Поля: ліве, верхнє і нижнє - 20 мм, праве - 10 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, креслення – звичайним, інтервал – звичайний, щільність тексту - однаковою, колір шрифту – чорний, відступ абзацної строки – 1, 25см.

Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи: “ЗМІСТ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, друкують великими літерами симетрично до тексту. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки.

Сторінки роботи нумеруються арабськими цифрами (без знака №) у правому верхньому куті сторінки. **Першою** сторінкою роботи є титульний аркуш, який включається до нумерації, але номер сторінки не ставиться. Далі нумерація є наскрізною, тобто продовжується до кінця роботи, включаючи додатки і список використаних джерел. Номер сторінки **не вказується** на титульному аркуші, пояснювальній записці та завданні до роботи. До загального обсягу роботи не входять додатки, список використаних джерел. При цьому всі сторінки цих структурних частин мають наскрізно нумеруватися.

На титульному аркуші зазначають повну назву навчального закладу та його відомчу підпорядкованість, факультет, кафедру, на якій виконана робота, назву роботи, дані про студента, наукового керівника та консультанта, місто та рік подання роботи до захисту. Скорочення в назвах навчального закладу та теми роботи не допускаються.

Зміст має відповідати плану роботи, який затверджено разом із темою. На сторінці зі змістом зазначається номер початкової сторінки кожної складової диплому.

Якщо **робота містить** маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік надається перед вступом і відображається у змісті як “Перелік умовних скорочень”.

Текст **основної частини** роботи поділяють на розділи, підрозділи (при потребі - пункти). Кожний розділ починають з нової сторінки.

Номер розділу ставлять римськими цифрами після слова “РОЗДІЛ”, без крапки, а потім з нового рядка друкують заголовок розділу. **Колонтитул** розташовується у верхньому ряду сторінок, по центру не підкреслюється, шрифт 12.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу (арабськими цифрами) складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера підрозділу ставиться крапка. Наприклад: “2.3.” (третій підрозділ другого розділу), за якою у тому ж рядку зазначають заголовок підрозділу. **Заголовки підрозділів** друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Наприкінці заголовка ставиться крапка. Підрозділ починається з нової сторінки тільки в тому випадку, якщо після його заголовку на сторінці вміщується менш ніж три рядки тексту.

Якщо у роботах підрозділи поділені на пункти, то їх нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера ставиться крапка, наприклад: “1.3.2.” (другий пункт третього параграфа першого розділу).

Посилання в тексті на джерела надають у **квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки** (крім газетних статей і випадків, коли посилаються на джерело в цілому). Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга цифра - номеру сторінки. Наприклад, [32, с. 85].

У першому розділі на підґрунті огляду літератури розкривають стан наукової проблеми (задачі). Стисло, критично висвітлюючи роботи

попередників, студент повинен зазначити ті питання, що залишилися невирішеними й, отже, визначити своє місце у вирішенні проблеми, визначити об'єкт і предмет дослідження, сформулювати мету й завдання дослідження навести методи вирішення завдань дослідження.

Між структурними частинами роботи повинен просліджуватися чіткий логічний зв'язок, тобто розділи мають бути пов'язані між собою й починатися з короткого опису питань, що розкриваються в даному розділі в їхньому взаємозв'язку з попередніми й наступними розділами.

Наприкінці кожного розділу обов'язково формулюють висновки зі стислим викладенням наукових і практичних результатів тієї частини дослідження, що була розглянута в розділі. У висновках не слід переказувати те, що було зроблено в розділі, а **коротко підсумувати основні ідеї розділу**.

Висновки є завершальною й особливо важливою частиною курсової роботи, що має продемонструвати результати дослідження, ступінь реалізації поставленої мети та завдань. У висновках проводиться синтез усіх отриманих результатів дослідження та їхнє співвідношення із загальною метою й завданнями курсової роботи. Слід навести найбільш важливі наукові та практичні результати, одержані в роботі, які повинні містити формулювання розв'язаної наукової проблеми (задачі), її значення для науки й практики. У висновках необхідно наголосити на якісних та кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів. Далі формулюють висновки та рекомендації щодо наукового та практичного використання здобутих результатів.

Висновки краще представляти у вигляді послідовно пронумерованих абзаців відповідно до завдань, що були поставлені на початку роботи у вступі. При цьому кожен абзац має містити окремий завершений логічно висновок чи рекомендацію.

Список використаних джерел

Список використаних джерел слід розміщувати **в алфавітному порядку**. Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів із бібліотечної та видавничої справи. Зразок оформлення списку використаних

джерел наведено в Бюлетені ДАК України, № 11, 2009. Кожне джерело, що включено до списку, має бути відбито в тексті роботи.

ПАМ'ЯТКА ЩОДО ЦИТУВАННЯ

У ході підготовки курсової, дипломної роботи або магістерської дисертації слід обов'язково дотримуватися правил цитування.

Цитата є точним, дослівним уривком з будь-якого тексту, включеного у власний текст. Цитати, як правило, наводяться тільки для підтвердження аргументів або описів автора. Найбільшої уваги заслуговує сучасна література або першоджерела. Вторинну літературу варто цитувати як найекономніше, наприклад, для того, щоб заперечити окремі висновки авторів. Загальний підхід до цитування полягає в тому, що цитати можуть бути в кожному розділі і параграфі, за винятком тих місць, де автор розвиває свою позицію або підсумовує результати дослідження.

Курсова робота не повинна бути переповнена цитатами, які погано пов'язані між собою. На одній сторінці тексту не повинно бути більше трьох цитат. Якщо ж вимагається більша кількість цитат, то їх краще подавати у переказі з вказівкою на джерело. Під час цитування чужий текст поміщається в лапки і наводиться в тій граматичній формі, в якій він подається у першоджерелі. Якщо цитата відтворює лише частину речення цитованого тексту, то після лапок, які відкриваються, ставлять три крапки, і розпочинають її з малої літери.

Маленька літера ставиться і в тому випадку, коли цитата органічно входить до складу речення, незалежно від того, як вона розпочиналася у джерелі. Внизу сторінки або у дужках після цитати подається точне посилання на видання, з якого почерпнуто цитату. Пропуск слів, речень, абзаців під час цитування допускається лише тоді, коли це не викривляє смисл усього фрагмента, і позначається трьома крапками у місцях пропуску.

Якщо з цитованого уривка не ясно, про кого або про що говориться, в круглих дужках наводиться пояснення автора з поміткою його ініціалів. Якщо у наведеній цитаті виділяються якісь слова, то відразу ж у дужках пишеться «курсив наш» або «виділено нами» та ініціали автора роботи. Теж саме

стосується перекладних цитат. Після першої такої цитати, що зустрічається в роботі у круглих дужках курсивом зазначається «Тут і далі—переклад наш» та ініціали автора роботи.

Посилання в тексті наводяться у квадратних дужках, в яких зазначається номер, під яким у списку літератури наведено відповідне джерело та сторінка, на якій знаходиться відповідне посилання.

Типові помилки під час написання та оформлення роботи

1. Зміст роботи не відповідає плану. Тема не розкрита повністю або не розкрита в основній частині.
2. Сформульовані розділи (підрозділи) не відбивають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта
3. Мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не відбиває специфіки об'єкта і предмета дослідження.
4. Неточно сформульовані об'єкт і предмет дослідження.
5. Не зроблено глибокого і всебічного аналізу сучасних офіційних і нормативних документів, нової спеціальної літератури (за останні 5-10 років) з теми дослідження. Аналітичний огляд вітчизняних і зарубіжних публікацій з теми роботи не відбиває рівня досліджуваності проблеми.
6. Не розкрито зміст та організацію особистого експериментального (перекладознавчого) дослідження
7. Остаточний результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням
8. У роботі немає посилань на першоджерела або вказані не ті, з яких запозичено матеріал
9. Бібліографічний опис джерел у списку використаної літератури наведено довільно, без дотримання вимог державного стандарту
10. Як ілюстративний матеріал використано таблиці, діаграми, схеми, запозичені не з першоджерел, а з підручника, навчального посібника, монографії або науковій статті.
11. Обсяг та оформлення роботи не відповідають вимогам, вона виконана неохайно, з помилками.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДОПОВІДІ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЇ ЗАХИСТУ

Завершальним етапом роботи курсової роботи на 3 курсі, є її захист. Крім цього, у ході виконання дипломної роботи та магістерської дисертації рекомендована апробація результатів дослідження на наукових конференціях.

Оскільки важливо не лише підготувати і провести дослідження, а й на належному рівні представити його результати, цей етап вимагає окремої, ретельної підготовки. У цей період роботи студент має розвивати вміння наукової доповіді.

Доповідь—це один з найпоширеніших жанрів публічного виступу. Основна мета доповіді—донести до слухача певну інформацію так, щоб її зрозуміли і сприйняли. Оскільки доповідь сприймається на слух, доповідач повинен допомагати слухачам зрозуміти і запам'ятати новий матеріал: із самого початку встановлювати контакт з аудиторією, зацікавити темою, підтримувати увагу протягом усього виступу. Щоб такий виступ мав успіх, добре сприймався слухачами, необхідно зробити його оригінальним за викладом, своєрідним і неповторним. А для цього потрібно працювати над композицією доповіді.

Найпоширенішою структурою доповіді вважається така, що складається з трьох частин: вступу, основної частини, висновку. Кожна частина має свої особливості, які необхідно враховувати під час підготовки доповіді. Від того, як оратор розпочав доповідь, значною мірою залежить успіх виступу. Невдалий початок знижує інтерес слухачів до теми, послаблює увагу. У вступі доповіді виділяється її тема. Далі вказуються причини вибору саме цієї теми (актуальність проблеми, її мета, завдання тощо).

Досвідчені доповідачі рекомендують розпочинати виступ з цікавого прикладу, прислів'я чи приказки, крилатого виразу тощо. У вступі також може бути використана цитата, яка змусить слухачів задуматися над словами промовця, глибше усвідомити висловлене положення.

Основна частина розпочинається з характеристики проблеми. Виділивши основний аспект проблеми, варто запропонувати слухачам перспективу обговорення, тобто вказати положення, які виносяться на обговорення та

захист. Перехід до обговорення кожної конкретної тези в подальшому робить доповідь чіткою, логічною і уможлиблює перехід до висновків.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ПУБЛІЧНОГО ВИСТУПУ

Добре продумайте тему виступу, підготуйте відповідний матеріал.

З'ясуйте мету і об'єкт виступу (інформування, переконання, спонукання до дії, розвага тощо)

Складіть план виступу. Відповідним чином згрупуйте інформаційні матеріали. Добираючи матеріал, зверніть увагу на ті факти, які будуть цікавими для аудиторії, перед якою буде виголошено доповідь. Зробіть відповідні нотатки.

Опрацюйте потрібну інформацію, подбайте про композицію виступу (вступ, основна частина, висновок). Чітко визначте об'єкт і мету, основні положення майбутньої доповіді. Проаналізуйте чинний стан досліджень питання, що розглядається, належно представте у доповіді основні джерела. Узагальніть основні положення кількох джерел—це посилить переконливість доповіді.

Доберіть відповідні мовні засоби, притаманні для обраних стилю і типу мовлення.

Напишіть повний текст виступу повністю або у вигляді тез і декілька разів прочитайте його вголос. Уточніть вимову і наголошення слів, виділіть терміни і незнайомі слова.

Під час виступу не поспішайте, робіть паузи і дотримуйтеся правильної інтонації. Завжди стежте за слухачами: якщо Вас перестали слухати, змініть тон мовлення, наведіть цікавий факт, але ніколи не намагайтеся перекричати аудиторію.

Якщо потрібно зазирнути до рукопису, опустіть очі, не нахиляючи голови.

Стежте за своїм мовленням: уникайте слів-паразитів, не заповнюйте паузи звуками.

Переконливе, яскраве закінчення доповіді запам'ятовується слухачам, залишає приємне враження про неї. Тому наприкінці доповіді рекомендується повторити основну думку, підсумувати найважливіші положення. Якщо перші слова оратора повинні завойовувати увагу слухачів, то останні покликані посилити і закріпити ефект виступу.

Варто пам'ятати, що слухачам не байдуже, куди дивиться доповідач. Не бажано під час виступу поглядати у вікно, кидати погляд на стіни, опускати очі, а потім піднімати їх до стелі, розглядати свої руки, тобто дивитися куди завгодно, тільки не на слухачів, або дивитися в одну точку, не відводячи погляду. Така поведінка оратора на 50% нівелює суть його виступу. Якщо під час виступу повільно переводити погляд з однієї частини аудиторії на іншу, то можна створити враження гарного здорового контакту зі слухачами і значного посилити кінцевий ефект.

Крім цього, важливо під час виступу добре володіти власним голосом.

Голос варто пристосувати до умов спілкування. Якщо говорити занадто тихо, Ви справите враження невпевненої людини. Якщо говоритимете занадто голосно— слухачі почують у Вас агресора. Голос підвищують тоді, коли ставлять запитання, висловлюють радість або подив. Якщо вам потрібно когось переконати або відповісти на запитання, голос треба понизити.

У будь-якому випадку під час наукової дискусії, виступу чи доповіді будьте тактовні: спочатку зважте, чи нікого не образить те, що Ви хочете сказати, і лише потім говоріть.

Не зачитуйте текст доповіді з папірця. Викладіть основні тези на окремому аркуші і, користуючись ними, намагайтеся будувати виступ, не заглядаючи у повний текст.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ПРЕЗЕНТАЦІЇ

Для візуальної підтримки доповіді під час виступу на захисті бажано підготувати презентацію у Power Point. Презентація повинна структурно містити тему роботи, об'єкт та предмет дослідження, поставлену мету та завдання для її виконання, розкривати актуальність дослідження, його теоретичну та практичну цінність. Обов'язково подаються основні результати,

отримані під час написання роботи. Варто супроводжувати викладені Вами положення прикладами, які проілюструють зібраний та опрацьований матеріал.

Використовуйте ефектні матеріали для оформлення свого виступу.

У певному сенсі простота використання програми PowerPoint є її гіршим ворогом. Створення ефектних слайдів і картинок може бути простим і захоплюючим заняттям, проте не слід забувати, що PowerPoint не призначається для автономного використання. Аудиторія хоче чути ваш виступ, а не дивитися на зображення, які блимають на екрані. Створіть переконливу презентацію, але подбайте про те, щоб ваші власні висловлювання були не менш яскравими. Не слід забувати, що слайди грають допоміжну роль під час усного виступу.

Не ускладнюйте презентацію.

Кількість слайдів не повинна перевищувати 12-15. на першому слайді потрібно вказати тему Вашого дослідження. Не ускладнюйте презентацію спецефектами. Найбільш ефектні презентації PowerPoint прості. Такі презентації містять зрозумілі діаграми та графіки, що підкреслює мова доповідача. Використовуйте яскраві кольори, але уникайте поєднання близьких за гамою кольорів, а також додаткових малюнків та орнаментів. Для позитивного сприйняття презентації необхідно вибрати чітку контрастну гаму кольорів. Яскравий контраст між текстом, графікою і фоном допомагає донести до слухачів думки й емоції.

Зведіть кількість цифр і статистики до мінімуму.

Одним з привабливих аспектів PowerPoint є можливість представлення ідей і висловлювань доповідача в короткій формі. Складно донести думку через нагромодження цифр та статистики. Ефектна презентація PowerPoint не містить більшої кількості цифр. Якщо необхідно підкреслити якісь статистичні дані у презентації, скористайтеся малюнком чи фотографією.

Не повторюйте те, що написано на слайдах PowerPoint.

Слайди не варто перевантажувати інформацією. Текст, яким викладається інформація, може мати еліптичний характер. Однією з найбільш поширених і шкідливих звичок серед користувачів PowerPoint є читання тексту на слайдах.

Це не тільки надмірність, а й вірний спосіб зробити нудною будь-яку, навіть найяскравішу презентацію. Показ презентації повинен супроводжуватися усною мовою, яка доповнює і описує (але не переказувати) видиму на екрані інформацію.

Робіть своєчасні зауваження.

Ще одна поширена проблема - збіг за часом зауважень доповідача з відображенням нового слайда. Це лише розсіює увагу аудиторії. При правильному плануванні презентації спочатку має відобразитися новий слайд і аудиторії дається певний час на те, щоб прочитати і засвоїти інформацію, а потім йдуть коментарі доповідача, що уточнюють та доповнюють показане на екрані.

Імпортуйте додаткові малюнки та фотографії.

Не обмежуйтеся тим, що пропонує PowerPoint. Використовуйте зовнішні малюнки та фотографії, а також відео, щоб прикрасити та урізноманітнити свою презентацію.

Пропонуйте роздаткові матеріали на початку або в кінці, але не в середині презентації.

Якщо слухачам не потрібно переглядати роздаткові матеріали під час виступу, краще надати їх у кінці презентації.

Відредагуйте презентацію перед виступом.

Ніколи не забувайте про аудиторію. Підготувавши слайди PowerPoint у чорновому варіанті, відредагуйте їх, уявивши, що ви - один із слухачів. Якщо щось здається непривабливим, відволікаючим або незрозумілим, правте безжально. У більшості випадків така правка добре відбивається на якості презентації в цілому.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

В залежності від визначеного напрямку дослідження та за рекомендацією наукового керівника, студент може використати наукову літературу з поданого нижче переліку наукових джерел.

ВСТУП ДО НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Базова:

- Арнольд И.В. Основы научных исследований в лингвистике. – НВШ., 1982. – 139 с.
- Арнольд И.В. Стилистика английского языка. – Л., 1981. – 294 с.
- Артемчук Г.І., Курило В.М., Кочерган М.П. Методика організації науково-дослідної роботи: Навч. посіб. для студ. та викл. ВНЗ / Київ. держ. лінгв. ун-т. – К.: Форум, 2000. – 270 с.
- Баскаков А.Я. Методология научного исследования. Учеб. пособие для студентов вузов / Под ред. Баскакова А.Я, Туленкова Н.В. – Межрегион. акад. упр. персоналом. – 2-е изд., искр. – К.: МАУП 2004. – 213 с. – Библиогр.: с. 208-212.
- Березина В.Г. Этика и культура научной работы: Несколько советов молодым исследователям, вступающим в науку / Санки-Петербургский гос. ун-т ф-т журналистики СПб, 1999. – 34 с.
- Білоусова Т.П. Основи наукових досліджень. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Під ред. Білоусової Т.П., Маркітанова Ю.О. – Кам'янець-Подільський держ. ун-т. - Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський держ. ун-т, 2004. – 119 с.
- Ветров А.А. Методологические проблемы современной лингвистики. – М., 1973. – 96 с.
- Добров Г.М. Наука о науке / Отв. ред. Н.В. Новиков. – 3-е изд., доп. и перероб. – К.: Наук. думка, 1998. – 304 с.
- Криницький І.І. Основы научных исследований. – М.: Мысль, 1981. – 208 с.
- Крушельницька О.В. Методология та організація наукових досліджень. Навч. посіб. – К.: Кондор, 2006. – 204 с.
- Лудченко А.А., Лудченко Я.А., Примак Т.А. Основы научных исследований: Учеб. пособие / Под ред. А.А. Лудченко. – К.: Т-во «Знания», КОО, 2000. – 114 с.
- Маригодов В.К. Теория и практика научных исследований. Севастопольский нац. техн. ун-т. – Севастополь: СевНТУ, 2007. – 247 с.
- Мортук В.В. Основи наукових досліджень. Тексти лекцій. / Дрогобыч. держ. пед. ун-т ім. Івана Франка. – Дрогобыч: Вимір, 2005. – 142 с.
- Раевский В.В. Методология научного исследования. – СПб.: СПбГУП, 2001. – 148 с.
- Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методология наукових досліджень: Підручник. – 2-ге вид., перероб и доп. – К.: Знання, 2007. – 317 с.
- Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 6-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання-прес, 2008. – 310 с.
- Методичні вказівки для викладачів англійської мови та аспірантів. Анотація. Реферат. Наукова доповідь. / Укладачі: доц. канд. філол. наук Ю.І. Височинський, доц. канд. філол. наук Л.М. Захарова – Київ НТУУ «КПІ», 2007 – 32 с.

Допоміжна:

- Березин Ф.М. История лингвистических учений. – М., 1975. – 304с.
- Британ В.Т. Организация вузовской науки: опыт и уроки. – К.: Лыбидь, 1992. – 168 с.
- Вовканич С. Активізація наукової діяльності молоді в системі інноваційного роз витку. / Під ред. С. Вовканич, О. Риндзак. – НАН України, Ін-т регион. дослідж. – Л.: ІРД НАН України, 2006. – 18 с.
- Коханко О.М. Основи науково-педагогічних досліджень. Навч. посіб. – Хмельницький: ХНУ, 2005. – 254 с.

ЗІСТАВНА ГРАМАТИКА

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

- Каушанская В.Л. и др. Грамматика английского языка. – М.: Высш. школа, 2000. – 320 с.
- Каушанская В.Л. и др. Сборник упражнений по грамматике английского языка. – М.: Высш. школа, 2000. – 215 с.
- Кобрин Н.А. и др. Грамматика английского языка: Морфология. Синтаксис. – СПб.: Союз, 1999. – 496 с.
- Корунець І.В. Порівняльна типологія англійської та української мов. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 464 с.
- Пастушенко Т.В. Зіставна граматики англійської та української мов: Метод. вказівки до викон. самостійної роботи зі спеціальності «Переклад». – К.: НТУУ «КПІ», 2007. – Ч. 1, 2. – 20 с.
- Сучасна українська літературна мова / за ред. М.Я.Плющ. – К.: Вища шк., 2005. – 430 с.
- Evans V. FCE Use of English 2. – L.: Express Publishing, 2006. – 256 p.

Допоміжна:

- Жлуктенко Ю.О. Порівняльна граматики англійської та української мов. – К.: Вища шк., 1960. – 190 с.
- Широкова А.В. Сопоставительная типология разноструктурных языков. – М.: Висш. шк., 2000. – 296 с.
- Alexander L.G. Longman Advanced Grammar. Reference and Practice. – N.Y., 1996. – 304 p.
- Alexander L.G. Longman English Grammar. – L.: Longman Publishing, 1996. – 374 p.
- Thomson A.J., Martinet A.V. A Practical English Grammar. – Oxford: OUP, 1986. – 383 p.

•

Порівняльна типологія. Теоретична граматики.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Алексеева І.О. Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови. – Вінниця: Нова книга, 2007. – 328 с.
2. Волкова Л.М. Теоретична граматики англійської мови: Сучасний підхід. – К.: Освіта України, 2009. – 256 с.
3. Бархударов Л.С. Структура простого предложения современного английского языка. – М.: Высшая школа, 1975. – 200 с.
4. Иванова И.П., Бурлакова В.В., Почепцов Г.Г. Теоретическая грамматика современного английского языка. – М.: Высшая школа, 1981. – 285 с.
5. Раєвська Н.М. Теоретична граматики сучасної англійської мови. – К.: Вища школа, 1976. – 304 с.
6. Blokh M.Y. A Course in Theoretical English Grammar. – М.: Высшая школа, 1983. – 383 с.

Допоміжна:

7. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, 1981. – 191 с.
8. Зернецкий П.В. Речевое общение на английском языке. – К.: Лыбидь, 1992.
9. Новое в зарубежной лингвистике. – Вып.16: Лингвистическая прагматика. – М.: Прогресс, 1985.
10. Новое в зарубежной лингвистике. – Вып.17: Теория речевых актов. – М.: Прогресс, 1986.
11. Почепцов Г.Г. Конструктивный анализ структуры предложения. – К.: Вища школа, 1971. – 193 с.
12. Почепцов Г.Г. Синтагматика английского слова. – К.: Вища школа, 1976. – 109 с.
13. Langacker R. W. Cognitive Grammar: A Basic Introduction. –Oxford: Oxford University Press, 2008. – 562 p.
14. Valin R. van, Jr. An Introduction to Syntax. – Cambridge: Cambridge University Press, 2004. – 239 p.
15. Yule G. Pragmatics. – Oxford: Oxford University Press, 1996. – 138 p.

Порівняльна типологія. Лексикологія.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

- *Арнольд И.В.* Лексикология современного английского языка. — М.: Высш. шк., 1986.—296с.
- *Верба Л.Г.* Порівняльна лексикологія англійської та української мов. — Вінниця: Нова книга, 2003. — 160 с.
- *Квеселевич Д. І., Сасіна В. П.* Практикум з лексикології сучасної англійської мови. — Вінниця: Нова кн., 2001. — 126 с.

10.2. Допоміжна:

- *Аліфіренко М.Ф.* Теоретичні питання фразеології.—Х., 1987.—135с.
- *Анікеєнко І.Г., Бойцян Л.Ф., Ганецька Л.В.* Практикум з лексикології англійської мови. — К.: КДЛУ, 1999. — 165 с.
- *Антрушина Г.Б., Афанасьєва О.В., Морозова Н.Н.* English Lexicology/-- М.: Дрофа, 2000.—287с.
- *Бугайчук О. В.* Лексикологія англійської та української мов: Методичні рекомендації для студентів III курсу факультету лінгвістики, спеціальності “Переклад”. — К.: Вид-во НАУ, 2004. — 56 с.
- *Ващенко В. С.* Українська семасіологія: Типологія лексичних значень. — Дніпропетровськ, 1981. — 67 с.
- *Гак В. Г.* Сопоставительная лексикология. — М.: Высш. шк., 1977. — 247 с.
- *Гвишиани Н.Б.* Современный английский язык. Лексикология. — М.: Изд-во МГУ, 2000. — 221 с.
- *Гинзбург Р. З.* Лексикология английского языка. — М.: Высш. шк., 1979. — 271 с.
- *Грищенко А. П.* Сучасна українська літературна мова. — К.: Вища шк., 1997. - 492 с.
- *Деменчук О. В.* Порівняльна лексикологія української та англійської мов. — Рівне: Перспектива, 2005. — 165 с.
- *Зацний Ю. А.* Мова і суспільство. Збагачення словникового складу англійської мови. — Запоріжжя, 2001. — 242 с.
- *Івченко А. О.* Українська народна фразеологія: ономастика, ареали, етимологія. — Х., 1999. — с.
- *Корунець І.В.* Порівняльна типологія англійської та української мов. — Вінниця: Нова книга, 2003. — 464 с.
- *Кунин А. В.* Курс фразеології сучасного англійського мови. — М.: Высш. шк., 1986. — 258 с.
- *Лисиченко Л.А.* Лексикологія сучасної української мови.—Харків.ж 1977.—133с.
- *Мазурик Д. В.* Інноваційні процеси в лексиці сучасної української мови. — Львів, 2002. — 202 с.
- *Мостовий І. М.* Лексикологія англійської мови. — Х: Основи, 1993. — 255 с.
- *Покровский И.Н.* An essey in comparative lexicology. — Куйбышев: изд-во гос. пед. института, 1980. — 145 с.

- *Раєвська Н. М.* Лексикологія англійської мови. — К.: Вища шк., 1979. — 189 с.
- *Сімонюк В. П.* Семантико-функціональний аналіз іншомовної лексики в сучасній українській мовній картині світу. — Х., 2000. — 332 с.
- *Смирницький А.И.* Лексикология английского языка. — М.: НТУ, 1998. — 260 с.
- *Стишов О. А.* Українська лексика кінця ХХ століття. — К.: Пугач, 2005. — 385 с.
- *Ющук І.П.* Лексика української мови. — К.: КиМУ, 2002. — 130 с.
- *Chafe L.* Meaning and Structure of Language. — Chicago-London: The Univ. of Chicago Press, 1971.
- *Nikolenko A.G.* English Lexicology – Theory and Practice. – Вінниця, Нова книга, 2007. – 567 с.
- *Ulmann S.* Semantic Universals: Universals of Language. — Oxford, 1994.

Лексикографічні джерела

- Балла М.І. Англо-український словник: У 2 т. – Київ: Освіта, 1996. – Т. 1, Т.2
- Баранцев К.Т. Англо-український фразеологічний словник. – Київ: Знання, 2006.
- Бенсон М., Бенсон Э., Илсон Р. Комбинаторный словарь английского языка. – Москва: Русский язык, 1990.
- Загнітко А.П., Данилюк І.Г. Великий сучасний англо-український, українсько-англійський словник. – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2006.
- Зубков М., Мюллер В. Сучасний англо-український та українсько-англійський словник. – Харків: ВД «Школа», 2005.
- Кунин А.В. Большой англо-русский фразеологический словарь. – Москва: Живой язык, 2005.
- Медведєва Л., Холден Н. Англо-український словник: мовленнєві ідіоми, вигуки, звуконаслідування. – Київ: Дніпро, 2003.
- Шерік А.Д., Савічук В.Я., Старко В.Ф. Довідник англійських, німецьких та українських ідіом і виразів. – Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2005.
- Ammer Ch. The American Heritage Dictionary of Idioms. – Houghton: Houghton Mifflin Company, 2007.
- Chambers English-Ukrainian Dictionary of Idioms. – Київ: Всеувиго, 2002.
- Cowie A.P., Mackin R., McCaig I.R. Oxford Dictionary of Current Idiomatic English. – Oxford: Oxford University Press, 2007.
- Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. – Cambridge: Cambridge University Press, 1995.
- Longman Dictionary of Contemporary English. 4th edition. – Harlow: Pearson Education Limited, 2003.
- Longman Idioms Dictionary. – Harlow: Pearson Education Limited, 2000.
- Oxford Collocations Dictionary for Students of English. – Oxford, New York: Oxford University Press, 2002.

- Oxford Learner's Thesaurus: A Dictionary of Synonyms / Ed. By D. Lea, J. Bradbery, R. Poole, H. Warren. – Oxford, New York: Oxford University Press, 2008.
- The Oxford Dictionary of Current English / Edited by D. Thompson. – Oxford: Oxford University Press, 1993.
- Scribner Dictionary / Ed. by W.D. Halsey. – Mission Hills: Glencoe Publishing Company, 1986.
- Warren H. Learner's Dictionary of English Idioms. – Oxford: Oxford University Press, 2003.
- Webster's New World Dictionary of American English. Third College Edition. – New York: Prentice Hall, 1991.